

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н
С Ъ В Е Т

С о ф и я
17 НОЕМВРИ 1983

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	стр.
I. ПРИСЪСТВУВАЩИ	4
II. ОТКРИВАНЕ И ДНЕВЕН РЕД	
Дико Фучеджиев	5
III. ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Пелин Пелинов	6
Дико Фучеджиев	8
IV. ИЗКАЗВАНИЯ	
Крикор Азарян	10
Татяна Масалитинова	13
Антония Каракостова	15
Любомир Кабакчиев	17
Асен Шопов	19
Иванка Димитрова	21
Стефан Данаилов	23
Енчо Халачев	24
Сава Хашъмов	27
Николина Лекова	28
V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	
Дико Фучеджиев	29
Крикор Азарян	32
Любомир Кабакчиев	32
VI. ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Крикор Азарян	
VII. ИЗКАЗВАНИЯ	
Татяна Масалитинова	33
Кирил Кавадарков	33

Иванка Димитрова	34
Стефан Данаилов	34
Дико Фучеджиев	34
Велко Кънев	34
Дико Фучеджиев	34
Кирил Кавадарков	35
Дико Фучеджиев	35
VII. РЕШЕНИЕ	35
Дико Фучеджиев	35
VIII. ТРЕТА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Асен Шопов	36
Дико Фучеджиев	37
Иванка Димитрова	38
IX. ЧЕТВЪРТА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД	
Дико Фучеджиев	38
Стефан Данаилов	38
Любомир Кабакчиев	39
Дико Фучеджиев	39
X. ЗАКРИВАНЕ	
Дико Фучеджиев	40

П Р И С Ъ С Т В У В А Щ И

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

ЧЛЕНОВЕ: Банчо Банов

Асен Шопов

Пелин Пелинов

Антония Каракостова

Крикор Азарян

Татяна Масалитинова

Иванка Димитрова

Николина Лекова

Ванча Дойчева

Енчо Халачев

Славка Славова

Стефан Данаилов

Велко Кънев

Рачко Ябанджиев

Велко Кънев

Кирил Кавадарков

Сава Хашъмов

Любомир Кабакчиев

Крум Табаков

Емил Стефанов

Александра Маринова

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Х У Д О Ж Е С Т В Е Н
С Ъ В Е Т

Състоял се на 17 ноември 1983 год.
в заседателната зала на театъра

Н А Ч А Л О

16 ч 10 мин.

- о -

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ: ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ

Другари,

Откривам заседанието на Художествения съвет и предлагам следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д :

1. Обсъждане на пиесата "Каптаж" от Николай Хайтов.
Докладват: Пелин Пелинов и Крикор Азарян.
2. Разпределение на ролите за пиесата "Каптаж".
3. Информация за подготовката на пиесата "Нощем с белите коне".
Докладва: Асен Шопов.
4. Репертоар за турнето в Белград през 1984 г.

5. Разни:

- новогодишната ваканция;
- някои въпроси на камерна сцена;
- премиални;
- насрочване на събрание за избиране нови членове на Художествения съвет.

Има ли предложения за дневния ред? Няма. Приема се.

ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Пиесата ви беше раздадена своевременно. Режисьор на театъра е з.а. Крикор Азарян. Докладва Пелин Пелинов.

ПЕЛИН ПЕЛИНОВ:

Ще ви въведа с няколко думи в пиесата и ще ви информирам за работата на Репертоарната комисия на ДО "Театър", на който присъствувахме с др. Банов.

Това е четвъртата пиеса на Хайтов: "Полет", "По земята", "Триптих" и "Каптаж".

Прочетеното от вас не е пълният текст на пиесата. Към нея има един пролог от три страници и епилог от пет страници, които бяха написани в последния момент и дадени на Репертоарната комисия. Тези две допълнения са съществени, защото очертават една рамка и въвеждат в действието. Прологът и епилогът се развиват в черешовата градина. В пролога се срещат Марков с двете учителки, а в епилога – Марков с едната учителка и с Горчо и там става ясно защо е умрял Марков при взрива. От епилога се разбира, че главният герой загива. В епилога е написано заради едно любимо козле и загива случайно. Каза се, че това ще бъде променено и да загине за нещо по-съществено. Трябва да има чо-

века, когато да предупреди или да спаси.

Това е пиеса на съвременна тема. Теоретически е много лесно да се напише такава пиеса, но на практика се оказва трудно. Големите и съдбоносни конфликти, построени на сцената се оказва, че не са толкова големи, че няма конфликти. В тази пиеса Хайтов е намерил един конфликт, който на пръв поглед изглежда много остър, но като помисли човек вижда, че не е толкова остър и голям. Спомням си пиесата му "По земята", която беше много остра за времето си – беше за един овес да се сее пролетно или есенно време – сега никой не си спомня за този конфликт и кога трябва да се сее овеса: пролетно или есенно време.

Тук нещата като че ли са по-едри и по-значими. Харесвам пиесата и заради ярката съвременна тема, заради съвременния герой Марков и другите, за социалната и активна личност, каквато е Марков и която по-рядко се среща в съвременна ни драматургия. Това са неща, които за мен са приятни и любопитни и интересни.

Освен главния герой в пиесата има и други ярки и колоритни типове: жената на героя, отрицателния герой Савата, особено двете учителки.

Пиесата е привлекателна и симпатична и с народностния си език, със словото. Но това не е особен комплимент за Хайтов, който е майстор на словото, обаче то реално присъствува. За мен нещата са ясни, прости и категорични. Не обичам тази засукана драматургия, в която човек не може да разбере за какво става дума. Тук има един ясен и категоричен сюжет, което също е привлекателно.

Репертоарната комисия беше във възторг и всички се радваха, че Хайтов след толкова години се връща към театъра. Това бяха началните им думи, но особено важни бяха и финалните им думи:

всички пожелаха "На добър час" на автора, което показва, че те приемат пиесата изцяло. Заключение на Репертоарната комисия е, че пиесата вече е за работа в театъра. Но въпреки това те направиха съществени бележки, които авторът прие и накрая ще нанесе съответните поправки. Бележките им бяха, че четвърта картина – партийното събрание – трябва да се разработи отново, дори да се пренапише, да стане по-ярко, по-категорично, по-достоверно.

Второ, главният герой Марков след партийното събрание оставя чувството на една пасивна личност, а не какъвто е бил дотогава. Пожеланията им бяха той да продължи тази социална активност: обществена, политическа и лична, за да бъде цялостен и пълен като положителен образ.

Трето, имаше пожелания за доуплътняване на отрицателния образ Савата, на Витка и някои от второстепенните образи с изрично пожелание да се изясни Витка обича ли го или не.

Четвърто, за смъртта на главния герой накрая да бъде за нещо съществено и едро, а не за едно яре.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Предаде се несериозен отенък на цялата работа не защото има основание, а защото не знаем да си служим достатъчно добре с фактите. Използваният сюжет в тази пиеса е от филма "Черешова градина". Принудени бяхме да прибегнем към този вариант, но в тази история има нещо много жизнено, много интересно, свързано с образа на партийния секретар, с образа на учителката Пейчева, свързано е с образа на Савата – брата на Витка, свързано е с много сериозна проблематика, която занимава нашето общество, независимо от това дали то иска да се занимава или не с нея. Това е проблематиката да лъжем държавата, да лъжем себе си и

тези хора, които са бойци, идеалисти и които смятат, че не трябва да лъжат, както ги учи техния роднина, искат да върнат на социализма това, което е неговата същност. За съжаление тази лъжа много се шири по предприятия за премиални и други облаги. Става въпрос за едни много съществени морални проблеми, много важни за нашето общество и които имат много силен носител в лицето на партийния секретар Александър Марков, както и в лицето на някои други персонажи от пиесата. Смятам, че нашият театър със силите си може да се ангажира и да покаже нещо, което наистина има съществено начало.

По този въпрос ще говоря на събранието на творческия състав на театъра.

Мисля, че ние трябва да поставим тази пиеса, в която се съдържат много сериозни проблеми. В голямата си част те са художествено защитени. За останалото разчитам на актьорския състав и на режисьора. Народният театър има пълно основание да се ангажира с поставянето на пиесата, което зависи от нашите възможности – театрални и актьорски.

Николай Хайтов е известен наш писател, но всеки писател се мери с това, което се коментира в момента – какво и как го е написал. Той положи достатъчно усилия, а ние ангажирахме нашия режисьор Крикор Азарян.

Не ви раздадохме този пролог и епilog, но разчитахме на работата на маса, на актьорите и на вътрешната сила, която притежава Народният театър, за да дадем на това произведение завършен вид на високо равнище, произведение, което се занимава с много сериозни проблеми на съвременния ни живот. Не бива в преценката си за пиесата да допускаме неща, с които да компрометираме това, което не заслужава такова отношение. Искам да

се обърна към Художествения съвет, че когато в българската литература се направи нещо за първи път, веднага се получава настроиване против него. Разбирам, че това не е Шекспир, Гьоте или Грибоедов, а това са неща, които тепърва един театър трябва да осъществи на своя сцена и да им даде творчески характер, завършек и вид. И най-гениалната пиеса, ако не бъде реализирана в театър, не е пиеса.

Отчитайки ролята на нашия театър искам да кажа, че ние при всеки случай винаги подходяме и от гледна точка на силата, която имаме тук: сила, която е в режисьора, сила, която е в актьорите и на която се оповаваме, за да превърнем едно произведение в реален факт на театралното изкуство. Смятам, че със състава, който имаме, при всички случаи помагаме на драматургията. Ще ви помоля да се отнесете сериозно към обсъждания проблем откровено.

Има думата др. Крикор Азарян.

ИЗКАЗВАНИЯ

КРИКОР АЗАРЯН:

Имаше различни работни заглавия, не е още изяснено и това не е случайно. То е защото в пиесата става въпрос за един доста сюжетен разказ, който в първообраза си има не само филма, а преди това една истинска случка, която Хайтов ми разказа. Преплетени са три образа, които, трябва да призная, че и за мен също тези поетични моменти са били нещото, което ми е направило най-силно впечатление още в първия вариант, който четох и заради което се ангажирах.

Темата в "Черешова градина", образът на каптажа и плашилото са които ме заангажираха.

Искам да кажа няколко думи и за пролога и епилога. В пролога действието се развива в черешовата градина по времето, предшествуващо първа картина – есента. Марков е там, легнал, чете нещо, вероятно неделен ден, появяват се двете учителки. В средата на градината стърчи едно плашило. Между тях се провежда разговор и се разбира, че те са тръгнали да търсят билки, а и са дошли да видят черешовата градина, където децата ще идват на бригада за варосване на дръвчетата. Става дума за това плашило и по един конкретен повод Марков произнася ода, възхваля на плашилото. По обстоятелства е много органично вплетено и като обяснявам стои немотивирано, може би, но по обстоятелства много органично вплетено: за плашилото, което много дава и нищо не иска, за плашилото, което хилядолетия е служило на човека, хилядолетия се е грижило за неговата храна. Постепенно той говори за нещо много конкретно – за това плашило, което е в черешовата градина. А по-нататък в пиесата, особено в епилога, когато отново Пейчева говори за плашилото по един конкретен повод, ние разбираме, че се визира тази категория хора, от които е и Марков.

Пиесата може да се нарече и "Черешова градина", и "Каптаж", защото в нея става въпрос за всичко онова, което задържа всичко онова, което пречи за цъвтежа на тази черешова градина, но пиесата може да се нарича и "Плашилото", защото става въпрос, че пиесата трябва да бъде възхваля и ода за хората като Марков, а най-точно казано това е една епитафия.

В Репертоарната комисия се казаха хубави работи двама от тях, които са членове и на нашия Художествен съвет ме помолиха да предам тяхното мнение. Имаше забележки за партийното събрание. Канушев смята, че там трябва по-категорично и подроб-

но двете страни, които воюват, които конфликтуват – Савата и Марков да изложат своето разбиране за това как се върши добро за хората, за селото, за бъдещето на човека.

Мисля, че това не е възможно, защото Савата може по свой начин да мисли, че върши добро, но той избира тактиката да не даде възможност Марков да го прави това нещо. Има какво още да се пожелае от тази картина, както и от другите.

Що се отнася до финала подробностите, при които умира Марков, са такива по автора: след като запалва фитила и бяга вижда, че има едно яре, което врещи над каптажа, той иска да го пропъди, но то стои и тогава той започва да хвърля камъни, а през това време взривът избухва и той умира. Направи се бележка, че не бива да има случаен характер смъртта на Марков и трябва да се намери повече образ и символ. Лично моето мнение е, че колкото за по-незначително нещо човек умира, толкова е по-визвишен. Точно такъв като Марков го разбирам и че той би направил това нещо. А ако поставим там човек то възниква въпроса защо се е спасил този човек.

Мисля, че не това е най-важното – важното е, че този човек умира и мотивите са достатъчно логични и основателни за завършек на един такъв живот.

В своя творчески живот половината пиеси, които съм правил, все са български. Попадали са ми пиеси, които са готови, но по-често се е налагало да правя такива, които ми харесват и ми правят впечатление и в името на това значимо нещо съм се ангажирал с колегите художници, композитори и актьори. Практиката ми е показала, че няма правила за това нещо, не значи, че когато се вземе една готова и завършена пиеса, това решава крайния успех. А това, че много си се мъчил по нея ти осигурява крайния

успех. Зная, че когато има истина в един материал и когато едни хора сериозно се отнасят към тази задача, тогава резултатите могат да бъдат положителни.

Ще завърша с това, че вярвам в предстоящата работа, ако тя срещне вашето одобрение, разбира се.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Масалитинова.

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

Каза се, че познаваме Хайтов и няма защо да го хвалим. Лично много обичам творчеството на Хайтов и мисля, че е един от най-големите наши белетристи, а и като личност е интересен, защото е заангажиран в нашето съвремие – един човек, който се интересува от всичко. Затова с голям интерес очаквах да прочета тази негова пиеса. Но трябва откровенно да кажа, че в известна степен съм разочарована, защото очаквах повече от този голям писател – в смисъл като големина на произведението, като мащаб на тази пиеса. Видя ми се прекалено директна, сюжетът ми навява малко на петдесетте години, тази директна борба между доброто и злото. Сега са по-сложни формите на доброто и злото и борбата им в нашето съвремие. Савата прави тези злоупотреби в името на някакво добро, да плати на тези хора, но много по-страшни са формите на злоупотреба днес, отколкото преди.

Образите също ми се видяха малко схематични, черно – бели. Тук – таме виждаме великолепия език на Хайтов, който е един от неговите отличителни белези като белетрист. Помислих си и това как ще вкараме публика на една такава пиеса, защото и това е проблем напоследък. А и като разберат хората, че има партийно събрание, едва ли ще дойдат да гледат – не за това, че са против партийните събрания, а защото тази тема в пиеса

вече не ги много интересува.

Др. Азарян каза нещо много хубаво, което ме преориентира – ако наистина се тръгне по една не съвсем директна линия, по тази символика на плашилото, на човека, който се бори и загива за една кауза, за един морал, за една платформа, която е неговото верую и тези хора около него – това вече е друго и ще може в тази много директна пиеса да се потърси нещо много по-сложно и това, което в много български пиеси сме играли: знаем как работим българска пиеса, как сами я усложняваме, защото рядко се случва една пълноценна пиеса и затова предпочитаме Шекспир да играем.

Надявам се, че режисьорът ще направи нещо от себе си, въпреки че Хайтов не е такъв автор, който се нуждае от досъчиняване. Затова казах, че очаквах повече от такъв голям автор, по-съвременна и по-мощна пиеса.

Сега трябва да участвуваме в прегледа на българската пиеса и ще работим тази пиеса, защото не виждам по-хубави от нея.

За финала – разбира се, че за едно яре трябва да загине, което е по-нормално и по-силно, по-чисто, отколкото един шаблон да се хвърли да спасява нещо значимо. Това е и по-типично за един такъв характер.

Основно работата ще падне върху режисьора, защото ще бъде съавтор, който ще дообогатява тези неща. А и Хайтов също ще му оказва помощ, ако е необходимо нещо да се поправи. Но в тази пиеса трябва много да се пазим от схематизъм, от елементарност, от черно-бяло, защото го има в пиесата сега.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Антония Каракостова.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Много се радвам на идването на тази пиеса на Хайтов в театъра, като оценявам и сложността на факта, че тя идва след един написан вече сценарий. Общо взето следите на сценария се четат и тук, но ми се струва, че се изправяме пред една тема, която е много сериозна – един партиен секретар, какъвто е образът на Марков, който е изправен едва ли не да действа със средствата на екстремистите, за да може да спаси целото на един живот. Човекът е изправен пред една много голяма катаклична крайност, когато е необходимо едва ли не връщане към средства от друга епоха. В отношение конфликтите му с тези, така наречени от др. Масалитинова, черно-бели придобиват особен драматизъм, защото връщането към средствата на друга епоха в пласирането на този герой доказват, че когато един идеалист и доверчив човек се обръща към такива средства, това е онзи донкихотски момент, който не може да предизвика двойката реакция към някаква неразбираема негова лудост за лошата, ежедневната, безкрилата логика и възторга на децата, които не случайно в редица текстове изразяват привързаност към този герой и на него към тях. Не случайно е и борбата за това училище, за селото и за бъдещето.

В посока на респекта ми към художествената стойност на материала, който се предлага и приветствувайки началните думи на Азарян за поетичната същност на нещата вътре в Хайтовата драматургия правя нещо много конкретно като бележка: в мен се появи вътрешната необходимост картеницата на плашилото да бъде реално монтирана на сцената, обкръжението на децата като един контрапункт на съвремието, предхождащо съвремието, като онази жажда за игра в работата, в най-добрия смисъл на думата, за което говори Марков.

Имам усещането от невероятната необходимост от връзка на този герой с едно друго, непорочно, освободено от установени социални връзки поколение, т. е. младото поколение, което е бялата хартия, на която може да се пише, а Марков пише на него. Струва ми се, че това може да се реши и с режисьорски средства в постановката.

В мен остава известно недоумение от символа на каптажа. Според мен каптираният извор или уловените води /В това може би няма нищо лошо – те сами по себе си са едно красиво човешко деяние/, но къде се насочват тези води и ползата от тях и ползата от тях е нещо, което не може да не занимава героя. Има един факт, че той веднъж е взривил каптажа и втори път го взривява. Дали самият каптаж не е тази диспечерско-разпределителна служба, която канализира водите. Тук има някакво недоумение у мен за каптажа, защото Марков не е човекът, който ще въстава против самия каптаж. Каптажът не може да му вреди като реалност, той може да го експлоатира по същия начин за градината. Това е едно мое съмнение в резултат на техническа грамотност дори.

Много вярвам, че в съчетанието на тази духовна лирика и голяма човешка енергия на главния герой с онези полулъжи и полуистини, които съществуват за всички останали, а там няма черни фигури, реално ще се роди едно голямо революционно за днешното време пиеса, онази революция; която е в ход в съзнанието на човека на днешното село.

"На добър час"!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Любомир Кабакчиев.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ:

Разбирам, че тази пиеса трябва да влезе в репертоара. Това, което ще ви кажа, е плод на прочитането на пиесата и желанието да бъда полезен на режисьора. Слушах внимателно това, което той каза и в изказването му ме изплашиха две неща:

първо, че е реквием или епитафия пиесата;

второ, епилога, както го разказа.

Не виждам защо трябва да се прави епитафия или реквием от една пиеса, която трябва да утвърди положителното начало. Ние щеля правим заради тези основни герои. Този герой не е нов нито в литературата, нито в драматургията и откровено не виждам много нови неща в тази пиеса. Тя продължава линията на драматургията от петдесетте години, по-късно линията на стръмните характери, които бяха в киното и театъра през шестдесетте години. И от този стръмен характер, който някога трябваше да поправяме, сега е направен един партиен секретар.

Онова, което най-много ми липсва, е основния акцент в тази пиеса. Поставени са няколко проблеми и оттук виждам съществената разлика между истината, за която говори Азарян, между достоверността в пиесата, която на pewno почива на истински случай и между законите на драматургията. В този смисъл мисля, че още не е станала сценично произведение пиесата. Тук е първият ми съвет и пожелание: трябва да се намери един основен център, щом нямаме основно събитие, което е в самата пиеса. Най-интересни за нас са пиесите, в които събитията са в пиесата. А тук събитията всички са извън пиесата, за тях ни е разказано. В такъв случай трябва да се намерят основни акценти на тези разкази. И оттук започва колебанието с трите заглавия, защото е многопосочна и многопроблемна засета пиесата, без да има един голям центра-

лен проблем, който докрай да ме заинтригува.

Може би в този смисъл виждам заглавието "Каптаж", но с онова, което Антония загатна: каптажът в нашето заглавие и онова, което са пътеките в "Пътеките" на Хайтов. Каптажът е мястото, където се събират чистите води, за да могат те да бъдат пласирани по отношение на хората. Един каптаж не се разбива току така, защото ако погледнем юридически това е едно от най-големите престъпления, за което дават под съд. Тук трябва да става дума за стена, която прегражда пътя, един от каналите на каптажа. Не може да се разбие един цял каптаж, съдържанието на който е чисти води за хората. Ако говорим за достоверен случай, както Хайтов описва достоверен случай в "Пътеки", аз познавам хора, които каптират изворчета из планината, за да може да има чиста вода за хората.

Нека бъде "Каптаж", за да може да завърши със символа, че от този каптаж потичат чисти води, както сега е в пиесата, отколкото епилога, в който загива този човек.

Повтарям, че ми липсва един основен център, около който, според мен, трябва да се завъртиш. Този основен център го виждам в борбата за вода в градината. Всичко останало трябва да помага на това и не виждам необходимостта от една смърт, било тя героична, случайна или в името на едно яре. Смъртта не е необходима, защото искаме да кажем, че има такива хора и ще продължава да има, за да върви живота напред. Затова започнах и с епитафията.

Бих искал да кажа, че трябва да се засилят образите на двете учителки и върху тях да падне особен акцент. Човекът в ремонтната работилница не е развит докрай и може да присъствува в това си положение. Но учителките и идеята за децата да бъде

проведена по някакъв начин: учителката Борисова, която по принцип носи някакъв положителен заряд с нейното освободено мислене, учителката, която е отчаяна и невярваща, но връща вярата си при допира с такъв човек – тогава се набират три сили, които са ни нужни. За тези три сили трябва да работим. Останалото нека бъде силно, нека бъде противодействие, но ако оставим Марков сам само ще се забавляваме със стръмния и интересен характер, но няма да имаме оная голяма идея, към която ще се стремим да направим в постановката.

Моето убеждение е, че трябва да продължи работата по пиесата. Тя трябва да влезе в репертоара. Азарян е опитен режисьор и знае какво се иска. Не говоря за добрия език на пиесата. За епилога – една смърт винаги е привлекателна, и актьорски, но в тази пиеса, заедно с жизнената си правда, носи една символика, която се усеща в пиесата. Мисля, че трябва да засилим тази символика, а щом търсим символика смъртта не е нужна.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Асен Шопов.

АСЕН ШОПОВ:

Не е случайно това, че се търси заглавие на пиесата. Склонен съм да твърдя това, което Кабакчиев и Каракостова говориха във връзка със синонимното значение на символа каптаж, още повече ставащ важен като се клишира като заглавие, което придобива друга стойност. Солидаризирам се с казаното, то ме кара да се солидаризирам в тази посока. Вероятно всичко, което се коментира като уговорки като незавършеност на изисквания в една или друга посока на нивото на сюжета е работа и на автора, и на екипа, с който ще се работи, които са хора с ясно и сериозно отношение към работата, за да могат и в работния процес да довършват

и да уплътнят това усещане за всички потребности, които на нивото на сюжета и на списването на драматургията биха могли да бъдат свършени и някак си се абстрахирам от тях. Мисля, че това ще бъде извършено.

Това, което искам да споделя, е моето категорично мнение за пиесата като една много хубава възможност не само като съпоставка с избора, който имаме да правим, т. е. сравнително бедната картина, с която разполагаме, за да избираме заглавия, но и само по себе си в посока на онова, което се каза за възможността, която съдържа пиесата като момент на решение над сюжетно ниво. Сама по себе си пиесата като сюжет разкрива красивите страни на Хайтов, тя е много земна, сетивна, боравеща с жизнена материя, среда, в която може да съществува едно благоприятно за гледане сценично произведение, от типа на "Последен срок", като среда, в която съществува една такава материя. Но голямото, сериозното, което е също хайтовско и също присъстващо в другите му произведения, е сериозният драматургичен конфликт, дислокацията на две значими страни, които, срещайки се на сцената, разбира се с всички професионални и творчески изпитания, пред които ще изправят екипа, срещайки се ни изправят пред една изключително сериозна и изключително съвременна проблематика. За това, че онова, което наричаме наш живот, идеята, в името на която съществуваме, живеем и работим; сме склонни с поведението и отношението да ерозираме, да компрометираме и този конфликт е конфликт на днешния ден. До каква степен потребителността, егоизма, човешкия биологизъм, диалектизма на природата – нарочно схематизирам в тази посока – ни поставя като в увеличително стъкло в онази некрасива светлина на конкретното поведение, на практицизма, който проявяваме, в същия момент, в който демонст-

ративно всички наши действия са насочени към това да строим, да съзидаме онова ново нещо, в името на което съществуваме. Този конфликт има място на сцената и той може да ангажира в много висока степен зрителната зала, защото като проблем е проблем насъщен, ежедневен, проблем от начина ни на мислене, от начина ни на съществуване. Той няма отвлечен, абстрактен характер, няма характер на философия на живота, няма характер на изводи и обобщения, той има характер на конкретна жизнена практика.

Ако мога да бъда с нещо полезен като критичен момент, като нещо, за което си струва много внимателно да се помисли, това, пак си позволявам да взема назаем казаното от Кабакчиев по повод финала, който коментираме малко неосведомени, не знаем за какво става дума, в тази посока трябва да се помисли сериозно. Аз съм за подобна посока на разсъждение. Не съм убеден, че трагизмът в случая е потребна планта произведението. Но като казвам това само споделям съображения, не мога да твърдя категорично нито едното, нито другото.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Иванка Димитрова.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

За мен, както за всички вас, е ясно, че пиесата като драматургия не представлява нещо завършено и нещо богато. Ако буквално студено се отиде към нея в работата мисля, че ще загуби. Но в нея са вложени наистина два основни момента за нашето съществуване, които са нравствените проблеми на нашето време и на всеки от нас – от една страна прагматизма при изграждането на нашия нов живот, на социалистическа България, и от друга страна вечното динкихотовското, идеалистичното – както искате

го наречете – в този не рѣбат образ, а свят човешки образ на героя.

Мисля, че това е привлякло Азарян и познавайки работата му, която съм имала с него, съм сигурна, че той ще поведе натам нещата и те ще станат големи и силни. Не става тук въпрос за мошеничество, не става дума, че той е черен злодей и т. н., но се трѣгва по друг път, пак в името на доброто, пак по-скоро да се уредят нещата, пак по-добре да живеят хората, но забравяйки, че има неща, без които по-трудно може да минем, но които не трябва да унищожаваме: светлите човешки нравствени идеали.

В този смисъл приемам забележката на Кабакчиев, че в никакъв случай това не трябва да го подложим на смърт и унищожение. От този каптаж могат да потекат води или друго нещо, ние може би няма да го видим, но неговия дух, неговото присъствие то трябва да запази и да остане в децата, в учителките или в него, който ще дойде да види как тези хора се радват на една вода, която е спряна, която ще отиде към чистото, няма да отиде към мръсното, ежедневната лъжа, ежедневните компромиси, които си позволяваме – дали това ще бѣде някакъв басейн, който са направили, за да могат да имат и това, което е дадено по програма, по петилетни планове и т. н., за да могат да получат и другото. Не зная как ще го направят, но непременно трябва да остане силата на тази донкихотовска мечта, борба и желание животът да върви по чистите води.

Мисля, че един творец като Азарян и писател като Хайтов ще имат сили да си доуточнят текстуално нещата, за да могат по-смело да поведат към този голям конфликт, който се съдържа тук.

Пожелавам "На добър час"!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Много добре е, че именно тази поетична част се поведе. Четейки текста малко зрителски, седейки отдолу, също си помислих за петдесетте години, мисля, че има две неща: доколкото си спомням през петдесетте години партийният секретар беше страшилице и общо взето той е бил човекът, който се подтискал нещата.

Тук един партиен секретар е в неудобна позиция в едно неголямо село. Оказва се, че на партийното събрание е записано: гласуваха всички, с изключение на няколко. Но кои са те не ги знаем, не се коментира. Става дума, че едно обществено мнение е насочено срещу един човек, когото ние, зрителите, виждаме в най-прекрасните му страни. А в същото време опонента му, който ми се струва, че е много актуален за нашето време – Савата – който в първите страници, като заговори със сестра си, става ясно, че той се пропуква по отношение и на някаква лична облага, а не само за доброто на селото. Като сюжет това ми е малко рано, в смисъл че той ще отиде в града. Отначало още ми се струва, че този опонент, който е спечелил хората, го е направил не само с лъжата, а е направил и някакво добро. Струва ми се, че много в началото се тръгва по тази негативна страна да разкрием Савата и на партийното събрание, четейки текста, ако така остане, ще знаем, че правият е положителния герой, а този не е прав.

Бих желал по-дълго време да бъда като зрител заблуден, защото сигурно очарованието е, с което този човек успява да заблуди доста хора, които ръководят окръга. Той сигурно има качества на някакъв ръководител, който да конфронтира с партийния секретар. А това е много актуално. Иначе много се принизява и

много шмекерски и бързо достига до това – ясно е, че някой ги подслушва и че това е човек на Савата и т. н.

Може би трябва да се стигне до някаква кулминация на това събрание, за да стане по-голяма интригата и да не се тръгва много рано: ето този е, за който мечтаем, а този го махнете. Струва ми се, че там схемата е малко оголена и принизява самото произведение на фона на тези поетични неща, които съществуват в произведението.

Когато четем диалога много бързо се разкрива, че този е добрият, а този лошият. Оказва се, че този шмекер не може да унищожи една учителка, която е унищожена с годините, не може младата от хвърлянето на един камък и тя да си отиде. Трябва да има нещо, което да е по-силно и от характера, и от средствата, и в обаянието на Савата.

Мисля, че този вариант, който предлага Хайтов, с намесата на режисьора и актьорите, ще бъде подходящ.

Пожелавам "На добър час!"

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Енчо Халачев.

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ:

Мисля, че това е добра пиеса. Но самият факт, че ние така сериозно се отнасяме към нея, толкова заангажирано, показва, че има нещо в тази пиеса, което ни предизвиква да разговаряме за нея, да мислим за нея. Това е очевидно от съвременния проблем, който носи пиесата и това, че зад тази пиеса стоят имената на двама известни творци: писателят Николай Хайтов и моя колега Крикор Азарян. Мисля, че те достатъчно в този дълъг период, в който очаквахме пиесата, са я оглеждали от различни страни, за да ни я представят днес в този вид и с оглед на един

състав, който ще ни съобщят като разпределение, а това не е маловажно при решаването на пиесата.

Мисля, че бележките, които се направиха тук, бихме ги отпразвили и към всяка една друга пиеса, създадена от български автор. Като рядко изключение съвършена пиеса ще дойде в театъра, която да не се нуждае от поправки. Всички сме работили и знаем какъв път трябва да се измине. Очевидно е към какво ще се стреми Азарян и не е беда, че много от нещата ще се дооправят.

Имам конкретна бележка и не зная как ще се оправи драматургически. Става дума за втората част на пиесата. В първата част сме свидетели на една остра конфликтна ситуация, а във втората част тази ситуация изчезва, конфликтите изчезват и от конфликтна драматургия изведнъж се пренасяме в безконфликтна драматургия, каквато беше модерно някога да се играе по нашите театри. Нещата са предрешени, включително и финала, при който ще загине героят или не. И тук е получено разрешение за този каптаж, отменено е всичко, направено е разобличение, учителката си отива, героят се е затворил в кошарата. Тези неща ме смущават в конфликтността на цялото произведение. Нещо изведнъж се скъсва и се отива към една друга история, далеч не тази, която се търси от Азарян с встъпителните бележки, които направи.

Може би тук трябва да се центрира вниманието и да се види какво да се направи, за да се пренесат известни неща на сцената, тъй като те сега стават извън сцената и извън действащите лица и съдбите им са предрешени далеч преди финала драматургически като ход.

Не съм чел епилога и пролога и не зная какво повече има от това, което ни се разказа, но едва ли е необходимо да се

стига до смъртта на героя, за да се докаже идеята. Силата на идеята е в цялото му поведение, а не в това, че той ще се жертвува за нещо голямо или малко. За нас е ясно от хода на пиесата за какво ще се жертвува и изкуствено би стояло в края на пиесата да търсим за какво се жертвува. Бихме могли по друг начин да докажем това, а не с такава символика като смъртта.

От обясненията на Азарян не ми стана ясно посоката, която той се опита да докаже за плашилото като тема. Ако бъде така, както го усетих аз, това ще бъде друга пиеса, с друг смисъл и смислово съдържание, няма да бъде тази пиеса, а трябва да се напише нова пиеса – не става дума само за заглавието, а смисъла в това понятие "плашилото" – независимо дали ще бъде в кавички или не това заглавие.

Мисля, че по това е трябвало да се мисли преди написването на пиесата, а сега има един факт, който режисьорът трябва да приеме такъв, какъвто е, или да се отиде на ново, което не се знае какво ще бъде.

В заключение искам да кажа, че голяма част от нещата ще бъдат извършени. Не говоря за хубавите неща, които съществуват в пиесата. Това е произведение на един голям автор, макар и не шедьовър, чудесен език, едно силно драматургическо произведение. Познавам почерка на Азарян, неговата деликатност, неговата емоционалност, която може да покрие някои неща от пиесата с актьорско присъствие.

Мисля, че няма причини пиесата да не се допусне до работа и да не влезе в репертоара на театъра. Пожелавам "На добър час"!

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Сава Хашъмов.

САВА ХАШЪМОВ:

Съгласен съм с всички критични бележки и пожелания към етапа, на който се намира в момента работата върху пиесата. Съгласен съм с последните думи на Кабакчиев за каптажа и борбата за чиста вода – бих я нарекъл дори борба за чистота на идеите, за чистотата на идеалите. Оттук нататък искам определено да заявя, че приемам пиесата по няколко за мен основни пункта:

първо, че има проблем, заедно с него конфликт, че пиесата е конфликтна;

второ, че пиесата има сюжет;

трето, че пиесата има език.

Както и да се опитваме да търсим готови пиеси, колкото и да не е готова пиесата ние не във всяка българска пиеса можем да намерим тези три неща. Проблем, сюжет и език рядко се намират, а тук, според мен, ги има.

И, може би, четвърто, което Масалитинова спомена мимоходом: заангажираност, без да ѝ отдели внимание – пиесата е ангажирана. За нашето време е много важно пиесата и ние като театър да сме ангажирани с това, което правим. Пиесата е ангажирана с това, за което ратува, с това, което иска да каже на хората.

Друг е въпросът дали тя ни напомня петдесетте години или не. Нашето време е такова, че образите и характерите, които играем като акварел ни харесваха преди няколко години, преди десет години бяха по-акварелни, по-пейзажни, по-лирични, че търсехме много отрицателните страни в положителния, а положителните страни в отрицателния. Нашето време, а и световното време като че ли е такова, че пак сме черни и бели: или ще бъдем отсам, или ще бъдем оттатък, или ще бъдем положителни или отрицателни. Друг е въпросът, че голямата драматургия може да си позво-

ли и в положителния и в отрицателния да търси едно или друго, но те трябва да бъдат поляризирани, а не да ни се струва мек отрицателния, а положителния не зная какъв и т. н.

Мисля, че когато става дума за характери и за такива силни образи верни са бележките, че трябва да бъдат два много силни характера. Вярно е, че не трябва още от първия миг отрицателния да знаем, че ще бъде ей така, трябва да бъде просто силен и дори с това, с което прави за хората и е убеден, че го прави лошо, но все пак за тяхно добро.

Смятам, че пиесата с това е силна, че е пиеса на силни характери и трябва да бъде такава, на сблъсъци, с които нашето време днес ни среща всеки момент и от това не трябва да се бяга, не трябва да се търси по-нежното. А поетиката си я има в езика на Хайтов, в тази лирика. Приемам пиесата.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Николина Лекова.

НИКОЛИНА ЛЕКОВА:

Напълно подкрепям Сава Хашъмов. Когато четох пиесата останах много приятно изненадана, че това е пиеса, че вътре има конфликт, че има ярки актьорски задачи. Струва ми се, че напразни са опасенията на някои колеги, че не е докрай съвременна пиесата. Вярно е, че напомня нещо, но все пак в основата си тя е съвременна пиеса. Бих желала да бъде оптимистично настроена, че ще имаме такава силна постановка.

Не съм чела пролога и епилога, но ми се струва, че от това, което четох, те са излишни. Може би при епилот и пролог ще се получи нещо друго и тогава пак ще трябва да се обсъжда решението на постановката. Ние сега обсъждаме това, което сме чели. Приемам пиесата така, без пролога и епилога.

Пожелавам "На добър час" и вярвам в успеха на пиесата, защото Крикор Азарян не веднъж е доказвал, че може да работи с български пиеси.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ПРЕДСЕДАТЕЛ ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Нямам какво да добавя към казаното, освен че при обсъждането на всяка нова българска творба това е нормална обстановка и се състои в факта, че това е нещо, което не ни е познато. Когато правим известно и играно произведение, минало е изпит на сцена и е по-улегнало за режисьора, работата е една, а тук е друга. Трудно ни е да асимилираме тези неща, които са вече твърде далеч от нас, ние не живеем в тях. Но колкото пъти сме имали възможност да попаднем в една такава среда, мога да ви уверя, че нещата са много конкретно-драстични. Може би говорих в психологически план, когато говорих за тази проблематика, за тези много деликатни неща в този аспект, че един човек като Савата се бори тези хора, които живеят в селото, да бъдат добре, той се бори за тях. В същия момент се смята, че държавата е нещо, което не сме ние. ~~... ..~~

Дико А това е ужасно.

Като писател се интересувам от тези проблеми, които са много тежки за нашето общество и които се състоят именно в това, че някои хора искат да си направят капитал, дори в много случаи непреднамерено, не е за да се прави собствена кариера. Той има шестотин души, които трябва да живеят добре. И понеже е затруднен той използва похвати от тази категория, каквито са дадени в тази пиеса. Той застава на позицията, че в края на краищата тази държава, от която е и си има ред, но какво да прави тези хора, ще

трябва да се оправи положението им.

Подходих малко прагматично към пиесата, към тематиката, към сюжета, но това са неща, които са много важни за нашето общество и този Александър Марков нищо ново не е измислил, а и какво ново ще измислиш. Хората, които се борят за някакъв идеал, винаги са малко донкихотовци, а и добре че ги има тези донкихотовци. Този свят без тях не може да съществува. В същото време има и други, които са от типа на Савата и които могат да бъдат опорочени, защото знаят, че вършат преднамерено това нещо. А от друга страна и той е човек, който се бори за нещо, но смята, че може да го направи с други средства.

Според мен тези въпроси трябва да се решават по друг начин. Въпросът ще се обсъди на национална конференция много детайлно, ще се вземат решения, но ако работническата класа, ако селяните, ако всеки от нас не разбере в някаква степен, че ние трябва тази чаша да я правим така, че да я купят във всяка една друга страна, то нищо няма да ни помогне. Нещата са категорични и ясни в съвременния живот.

Ангажирам се емоционално не толкова, че смятам това произведение за най-висока категория и в завършен вид, но ние трябва да се борим за една идея, която е идея на нашето време и на нашето общество и да се борим с всичките забележки. Но в никакъв случай не съм казал, че произведението не се нуждае от поправки, но разчитам на таланта на Азарян и на таланта на хората, които ще бъдат ангажирани, разчитам и на този театър, който винаги е решавал и решава задачи от много по-сложен характер. Но искам да апелирам към Художествения съвет да не застанем на позиция утре, че сме ^(сг)занимавали с нещо, което ще правим, но то не е още готово. А общо взето така вървят нещата с българ-

ската драматургия и са ясни за едно произведение, което не е правено на сцена.

Искам да помоля членовете на Художествения съвет да не изхождат от тази позиция коментарите, защото утре ще ни питат за тази пиеса. Ние ще я направим и ще положим всички усилия, които са необходими, за да бъде на ниво. Но не бива за нещо, което не е ясно като реализация на една голяма и хубава идея, да внасяме лепта в предварителното ѝ компрометиране. Ако си спомняте и за класически пиеси е имало съпротива, за "Лизистрата" също трябваше да водим борба с актьорите.

Искам да призова Художествения съвет към единство, след като сме си казали забележките, несъгласията и критичните си бележки, претенции и изисквания и да пристъпим към работа с един порив, който е положителен и който да ни изведе до максимално добър резултат.

Николай Хайтов е известен като писател с високи постижения в нашата литература. Тук можем да имаме различни забележки, не всичко е на едно ниво, но тези неща не са обект на нашето обсъждане.

От проведения разговор в Художествения съвет режисьорът и Николай Хайтов могат да бъдат доволни и ние можем да бъдем доволни в смисъл, че се прояви висока възискателност, която може да бъде основа за нашата бъдеща работа. Смятам, че режисьорът трябва да има достатъчно време за работа на маса с актьорите и автора и всички тези неща, които се казаха тук, да се видят, поправят и съобразят, за да има добър резултат.

Има думата Крикор Азарян.

КРИКОР АЗАРЯН:

Искам да благодаря за направените изказвания, за предложенията и пожеланията, които са основателни и по които също съм мислил. Ще кажа няколко думи по каптажа – за мен също не беше ясно какво представлява каптажа и той ми обясни, че това, за което става въпрос, е каптиране на водата, но след това се прави едно отклонение и там се правело нещо като басейн, за да се отведе водата към спортната база.

Не мисля, че тук конфликтът е между отрицателния и положителния герой. Правилно се каза, че Савата се разкрива още в първия момент, но конфликтът е кой е полезен и кой не. Конфликтът е между този, който е полезен за селото и този, който е безполезен. В пиесата Хайтов иска да докаже, че често пъти този, който изглежда безполезен, който копае там, където и джанки не растат, а той иска да прави черешова градина, той е полезен, но вече в един друг аспект.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ:

В това има политически категории: местническо и държавническо мислене.

ВТОРА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Крикор Азарян да направи предложение за разпределение на ролите на пиесата "Каптаж".

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РОЛИТЕ

КРИКОР АЗАРЯН:

Искам да предложа на вашето внимание разпределението на ролите, което предлагаме:

АЛЕКСАНДЪР МАРКОВ	– Велко Кънев
ВИТКА	– Андриана Андреева
САВАТА	– Георги Георгиев-Гец
ГОРЧО	– Кирил Кавадарков
ЛАМБРЕВ	– Венко Пехливанов
БОРИСОВА	– Красимира Петрова
ПЕЙЧЕВА	– Татяна Масалитинова
ПЪНЧО ПАТРАВОВО	– Георги Мамалев
МИТКО ШОФБОРА	– Костадин Цанев
МАРИЯ КОМБИТО	– Милена Атанасова
ТРИФЧО ПИСАРЯ	– Ганчо Ганчев
ГИНА	– Райна Каназирева
ИНСПЕКТОР МИЧЕВ	– Васил Спасов
ОБЩИНСКИ КОМИТЕТ	– Койчо Койчев

Художник: Младен Младенов

Композитор: Крум Табаков

Деца и двама-трима сътрудници

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Татяна Масалитинова.

ИЗКАЗВАНИЯ

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

Предлагам на по-големите женски роли да бъде по две.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Кирил Кавадарков:

КИРИЛ КАВАДАРКОВ:

Разпределението е правилно, героите са много ясни и всичко съвпада. Доволен съм от ролята си.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Иванка Димитрова.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Предлагам Татяна Масалитинова да има дубльор: Кацарска.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Рачко Ябанджиев.

РАЧКО ЯБАНДЖИЕВ:

Предлагам да са ангажират и други хора, които са свободни, например Кацарска, както и за другите женски роли, за да се подсигури пиесата.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Предлагам Иванка Димитрова за дубльор на Татяна Масалитинова, тъй като е важна роля.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Присъединявам се към това предложение, но за Стефка Кацарска не съм съгласен. Това е много интересна роля и съм сигурен, че двете ще я направят по различен и интересен начин и съм говорил по това с режисьора.

Има думата Велко Кънев.

ВЕЛКО КЪНЕВ:

Ако режисьорът се съгласи за дублиране на женските роли става много тежко за тези, които трябва да репетират в ~~Часове~~ ~~дублиране~~. Трябва да се търси начин да се дублират и мъжките роли, защото се удвоява репетиционният период за мъжете, а за жените ще бъде по-лесно.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Това не е възможно. Ангажирани са много хора. За другите ще помислим за камерна сцена. Азарян има свои основания при разпределение на ролите.

Има думата Кирил Кадарков:

КИРИЛ КАВАДАРКОВ:

Гайтаников е много по-подходящ за моята роля, защото е голям човек и е в такава позиция на отначало колеблив.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Режисьорът е съгласувал с мен и с Асен Шопов паралелното разпределение. Трябва да бъдем много деликатни, защото оставаха настрана сериозни актьори.

Има ли други предложения? Няма. Предлагам следното

Р Е Ш Е Н И Е :

Художественият съвет приема пиесата на Николай Хайтов с условно заглавие "Каптаж" с направените критични бележки. Възлага на режисьора и автора да проучат протокола от заседанието на Художествения съвет и да направят очерталите се като основателни в разискванията корекции, за да се получи възможно най-добър вариант за постановка.

Художественият съвет приема разпределението на режисьора Крикор Азарян.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Репетициите ще започнат на 25 ноември. Пожелавам на екипа, начело с Крикор Азарян, плодотворна работа!

В постановката са ангажирани талантиви актьори и ще можем достойно да се защитим като театър с реализацията на една пиеса, която е нова за театъра.

ТРЕТА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Асен Шопов да направи информация за подготовката на "Нощем с белите коне".

АСЕН ШОПОВ:

Задължението да направя тази информация за състоянието на работата долу трябва да кажа, че не съм спокоен от това състояние и затова ще се опитам спокойно да ви нарисувам картината, с надеждата че ще ме чуете и разберете и евентуално не за да продължим да спорим, а за да търсим решението на задачата в посока на крайната цел – постановката. Има няколко пункта, които влияят върху тази работа.

Първият срок 9 декември вече е нереален. Тази фиксирана дата предполагаше сериозна, бърза, ритмична работа, за да излезе в къс срок, 9 декември е нереален срок поради реалното състояние на нещата, дори от материална гледна точка. Следва да коментирам дали ще може да влезе в рамките на месец декември, което е възможно между 23 и 25 декември. По-късно датите са неудобни. Ако не се реализира сериозна организационна работа този срок също може да се окаже нереален и да бъде два пъти увеличен за театъра от прекъсването за Нова година. Имам предвид необходимостта отново да се задвижи колелото, ако се прекъсне.

Какви фактори определят тази ситуация?

Те са обективни и субективни, но искам да изтъкна преди всичко характера на материала, сложността му, с която се сблъсквам на сцената при опита да бъде организиран. Това е мозаечният характер, многото компоненти, които се събират на сцената, ре-

шително увеличават времето и всеки ден отлагат желанието да се събира картината за следващия ден. Това се определя от обстоятелството, че голяма част от изпълнителите влизат в малки сцени и не може да се натряпа онази степен на активност или на активно присъствие вътре в репетицията, която да гарантира опита за цялостност на отделни действия. Тенденцията сега е по-скоро да се пилее картината, отколкото да се събере.

Вторият момент е един сериозен разговор с техническите служби – в техническо отношение да се осигури присъствието на декор на сцената, след което ще започне реализацията на представлението – имам пред вид всички компоненти: звук, осветление и сценични манипулации, в това число и актьорите, които трябва да ги усвоят – говори за онази изтласкана вече граница, за момента, когато трябва да се появи декорът, а оттам нататък необходимия брой репетиции, за да се реализира представлението. Моята цел е да се реализира за 23 декември. Тази дата може също да бъде компрометирана, ако не се вземат мерки за снабдяването с материали и със сбъркани процедури и преработките.

Налагат се и обстоятелства от малки размествания на актьори: на мястото на Раданов минава Миланов, на мястото на Миланов влиза Узунов, Виолета Минкова е неработоспособна за известно време.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Благодаря за информацията, приемам я за сведение. Искам да апелирам към творческия състав да положи усилия до 25 да направим премиера на "Нощем с белите коне". С Асен Шопов ще говорим допълнително. Това, което е свързано с техническите служби ще бъде направено и ще се заема с решаването на тези въпроси.

Художественият съвет ще бъде запознат с пиесата на Марга-

рит Минков "Големият род", ~~Иванка Димитрова~~

Искам да помоля участващите в двете пиеси да положат всички усилия, за да осъществим тези две пиеси.

Има думата Иванка Димитрова.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Ако премиерата трябва да бъде готова за 25 декември то какво ще стане с Виолета Минкова, която трябва да бъде в гипс. Не трябва ли отсега да се помисли за влизане на друг човек?

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Лично ще се информирам и този въпрос ще се изясни.

ЧЕТВЪРТА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

Въпросът за турнето в СФРЮ ще отложи за следващия Художествен съвет. Сега искам да се консултирам за новогодишната ваканция. Към нея можем да добавим два дни, които да компенсират с понеделниците и да стане така: 31 декември, 1, 2, 3 и 4 януари.

Има думата Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Остава открит въпроса за изпълнението на финансовия план, а се поставя въпроса да се изпълни плана за публиката, което е много важно.

Има и друго положение, че силните дни на артистите са от 27 декември. С мен говориха много колеги и те са готови да работят в понеделниците. За удължено работно време е законно през последните десет дни.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има възможности да наградим техническите работници, ако работят извънредно.

Ние правим планирането на премиерите при идеална ситуация.

Има думата Любомир Кабакчиев.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ:

По необичайно право през последните дни се удължават репетициите. Артистите са готови да отидат и на извънредни репетиции и няма проблем.

За финансовия план: не може в края на годината като в производствено предприятие да се щурмува плана. Може би нещо не е планирано както трябва, за да не вървим ритмично и без усилия. Не мога да разбера защо сега толкова се натрупват представленията. Никой няма да ни обвини, че не сме изпълнили плана си. Мисля, че трябва да се планира във всяко тримесечие точно колко представления трябва да играем, за да не се получава такава напрегната обстановка.

Трето, не е нужно понеделниците да компенсират тези пет дни, които ще се дадат за Нова година. Те се компенсират с шестия работен ден. Онова, което даваме като компендация през лятото, като компенсация бихме могли да компенсираме тук.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Първо, ще спрем напрежението по изпълнението на плана.

Второ, персоналът може да се ангажира и на хората ще се дадат награди.

Ориентираме се за 23 декември премиера на "Нощем с белите коне".

Техническият състав ще бъде осигурен. Ще се намади напрежението на творческия състав.

За ваканцията ще бъде на 29, 30, 31 декември, 1, 2 и 3 януари.

Предлагам на 23 т. м. да се насрочи събрание на творческия състав на театър за избор на нови членове на Художествения съвет. Ще се подмени актьорския състав на Художествения съвет. Задължителни членове са директорът, всички режисьори и някои от Литературното бюро. Има и външни членове, с които ще разговарям поотделно. Нямаме основание да се отказваме от тях.

З А К Р И В А Н Е

Другари,

Поради изчерпване на дневния ред закривам заседанието на Художествения съвет!

/Край 18 ч и 20 минути/

ДИРЕКТОР:

/Д. Фучеджиев/

Стенограф:

/Р. Райчев/